

Domače vesti

Registrirajte se, če
hočete voliti!

V sredo, 27. septembra je zadnji dan za registracijo vseh onih, ki še niso registrirani, in ki hočejo voliti pri november-skih volitvah.

Registrirati se morajo vsi oni, ki so izza zadnjih volitev postali 21 let stari; vsi oni, ki so medtem spremenili svoje ime, bodisi vsled poroke ali drugih vzrokov, kakor tudi vsi, ki so se preselili.

Gospodinjski odsek AJC

V četrtek zvečer ob osmih se vrši seja Gospodinskega odseka AJC na Reher Ave. Članice so prošene, da se udeležijo v polnem številu, ker se bo moralo pripraviti vse potrebno za igro "Volkodlak", ki se jo priredi.

Redna seja

Nocoj ob osmih se vrši redna seja društva Sv. Ane št. 4 SDZ v navadnih prostorih SND na St. Clair Ave. Po seji se servira okrepčilo. Članice so vabljene, da se udeležijo.

Poroka

V soboto, 16. sept. se bosta poročila Miss Mary Adele Kravos, hčerka Mr. in Mrs. Frank Kravos, 712 E. 157 St., in Mr. Anthony John Moze, sin dobro poznane družine Mr. in Mrs. Joe Moze, 1044 E. 70 St. Poroka se vrši ob 8:30 uri zjutraj v cerkvi Marije Vnebovzete, poročna slavnost pa bo v Slov. domu na Holmes Ave. Novoporočencema čestitamo in jima želimo vse najboljše v zakonu!

Odšel v Florido

Dobro poznani Mr. Louis Levstik iz 1218 E. 172 St. se je podal za nedoločen čas na oddih v solnčno Florido. Nahaja se pri Mr. in Mrs. Gust Stipan, P. O. Box 542, Fort Pierce, Fla. Upamo, da mu bo prijetno floridsko podnebje ugajalo ter da se zopet zdrav povrne na svoj dom!

Pevske vaje skupnih zborov

Jutri, v četrtek zvečer ob 7.30 uri se vršijo pevske vaje za moške in ženske zборе skupnih zborov, ki priredijo koncert pod vodstvom pevovodja Frank Vauter.

Obenem se opozarja vse pevce in pevke, da se prihodnji teden vršijo glavne vaje, in sicer 19. septembra za ženske zборе, 20. septembra za moške zборе in 21. septembra skupno za moške in ženske. Pričetek je točno ob 7.30 uri zvečer. Vaje se vrše v Slovanskem narodnem domu na St. Clair Ave. in prosijo se vse pevce in pevke, da so točno na mestu, zlasti pri glavnih vajah, ker bo navzoča tudi orkestra, ki bo pevce spremljala.

Nov lepotilni parlor

Dobro poznana Slovenka Josephine Klein, ki je sedem let vodila lepotilni parlor pod imenom Sisters Beauty Salon na 764 E. 185 St., je pred kratkim prevzela Frances Beauty Parlor na 825 E. 185 St., kjer bo odlej vodila svojo obrt pod imenom "Your Beauty Salon." Kakor v preteklosti, vam bo Josephine nudila prvovrstno postrežbo v lepoticju, posebno pažnjo pa bo nudila majhnim deklicam. Priporoča se v naklonjenost.

Strah pred vojno--ključ jugoslovanske politike

Razdelitev sveta v dva tabora se smatra za predigro splošne vojne; velika suša tudi predmet skrbi.

BEOGRAD, 9. septembra.—(Poročilo M. S. Handerja v "New York Timesu")—Strahovita suša in pa strah, da utegne biti korejska vojna prva v seriji akcij, ki se bo razširila v splošno vojno, v katero bo potegnjena vsa Evropa—to sta dva predmeta, o katerih politično misleči ljudje v Jugoslaviji več razmišljajo kot pa o čem drugem.

Ta dva problema sta v bistvu en sam problem. Od obeh zavisi notranja in zunanja sigurnost Jugoslavije. Vsled suše, ki je morda ena najbolj resnih, ki je zadela to deželo v teku več rodov, se bodo morali podvzeti izvanredni ukrepi, ako se hoče preprečiti resne socialne in politične težave prihodnjega pomlad.

Vlada se obrnila na Zed. države za nakup živeža

Na eni strani bo problem prehrane ljudstva postal zelo resen. Na drugi strani pa bo vlada morda prisiljena ukiniti velik del svojega eksportnega programa, kar bi pomenilo, da bo hudo prizadet uvoz kapitalnega blaga za njen petletni plan.

Vlada je podvzela edine korake, ki jih je v danem položaju mogla podvzeti. Obrnila se je na vlado Zedinjenih držav s prošnjo za nabavo velikih količin ameriških odvisnih živilskih zalog.

Z drugimi besedami, ameriška vlada je v stanju zavarovati notranjo varnost Jugoslavije in prestiž beograjskega režima, s tem, da ji proda del svojega odvisnega živeža.

Strah pred vojno večji kot pa problem prehrane

Medtem ko se zdi, da se jugoslovanska vlada ne boji, da bi ne bila v stanju rešiti problema, ki ga je ustvarila suša, pa ni tako gotova glede problemov, ki so nastali v zvezi s korejsko vojno.

Po mislih jugoslovanske vlade predstavlja agresija v Koreji prvi pozitivni čin Sovjetske zveze v izvajanju njenega novega programa za vzpostavitev svoje oblasti z oboroženo agresijo, akoravno se ta agresija izvaja z uporabo neke lutke.

Jugoslovanski voditelji so bili že dolgo uverjeni, da se bo sovjetski program politične agresije končno spremenil v direktno oboroženo agresijo. Jugoslovani tudi smatrajo vstop Združenih narodov pod vodstvom Zedinjenih držav v oboroženi konflikt za končno fazo v razdelitvi sveta v dva velika bloka, med katerima postaja kompromis čedalje težji.

Pojasnilo za stališče pri Združenih narodih

Jugoslovanski voditelji so slej ko prej trdili, da bi razdelitev sveta v dva taka bloka prinesla tretjo svetovno vojno. V korejskem konfliktu vidijo dokazilo, da je svet stopil na pot, ki vodi v splošno vojno.

To je razlog, da so Jugoslovani v organizaciji Združenih narodov zavzeli stališče v sredini med tema dvema blokama, ter nujno svetovali, da bi se korejska vojna čim hitreje likvidirala.

Jugoslavija in Nemčija prvi tarči ruske agresije?

Jugoslovani so vznemirjeni nad položajem, ker so uverjeni, da bi bili Jugoslavija in Nemčija v slučaju splošne vojne prvi tarči napada s strani komunističnih držav, katere bi vodili sovjeti. Vprašanje je, ali bo napad prizorjen na obe naenkrat, ali bosta napadeni posamezno.

Obstoja tudi tretja možnost—da bo napadena Nemčija, Jugoslavijo pa da se bo pustilo pri miru, z ozirom na izredno težaven problem, ki bi ga morala rešiti sovjetska komanda.

Ampak neglede na časovno tabelo, ki je bila sprejeta, pa so Jugoslovani prepričani, da bi se znašli v zoni neposredne nevarnosti, čim bi izbruhnila splošna evropska vojna. To ni nika-koli novo odkritje, ki se je porodilo radi korejske vojne. Jugoslovanski voditelji so uverjeni glede tega že skoro dve leti. To pojasnjuje, zakaj so ves ta čas držali svojo armado v stanju vojne pripravljenosti in vezbali vojsko za najtežjo borbo.

To dalje pojasnjuje, zakaj je jugoslovanska vojska že več kot leto in pol nastanjena v onih krajih, kjer se bo borila, ako pride do vojne.

(Zadnji del tega poročila bo objavljen v "Enakopravnosti" jutri.)

ČLAN POLJSKE AMBASADE POBEGNIL V AVSTRIJO

DUNAJ. — Tukajšnji časopis ameriške armade je včeraj uradno poročal, da je Marjan Kaufmann, ataše poljske ambasade, pobegnil od tu v zapadno Avstrijo, predno bi ga poljska vlada mogla poklicati domov.

Kaufmann se je pridružil svojemu bivšemu šefu, Stanislavu Tusch-Lecu, in bivšemu atašeju za trgovino, Leopoldu Marskiju, ki se nahajata v izgnanstvu v eni izmed zapadnih okupacijskih zon.

ZASTOPNIK TAJNIKA OBRAMBE ODSTOPIL

WASHINGTON, 12. sept.—Predsednikov tajnik Charles G. Ross je včeraj naznanil, da je Stephen Early, zastopnik tajnika obrambe podal ostavko, ki postane veljavna s 30. septembrom. Resignacijo je predsednik Truman sprejel z obotavljanjem.

Na vprašanje časnika, če to pomeni, da bo obrambni tajnik Louis Johnson kmalu zapustil svojo kabinetno službo, kakor je izjavil eden predsednikov svetovalec, je Ross odklonil odgovoriti. Kakor znano, je Johnson zadnje čase tarča hudih napadov in kritike v kongresu in drugje v zvezi z vojno na Koreji.

Komunisti izgubili gorski vrh po krvavi borbi z Američani

General Walker izjavil, da je najhujša faza korejske borbe končana

TOKIO, sredo, 13. sept.—Prva kavalerijska divizija je snoči ob krvavi borbi vrgla komunistične sile z gorskega vrha v bližini mesta Taegu in iztrgala sovražniku miljo terena.

S tem se je zmanjšal pritisk, ki so ga izvajali Severni Korejci na severozapadno sidro zavezniške obrambne črte.

Na ostalih sektorjih 125 milj dolge fronte je bilo primeroma mirno.

Komunistična ofenziva se je očitno unesla

Ofenziva 130,000 mož broječe severno-korejske vojske, ki je bila naplerjena na čeli fronti, je očitno izgubila svojo udarno silo.

S tem, da je prišel v ameriško oblast gorski vrh, ki obvladuje ceste, ki vodijo v Taegu, se je položaj zavezniških sil jako izboljšal. General Walton H. Walker, poveljnik osme armade, je danes zjutraj izjavil: "Najhujše je za nami."

Ropar obstreljen

V ponedeljek zvečer je 31-letni Robert Cox iz 1670 E. 86 St. najel avtotaksi, da ga pelje v Brooklyn Village. Na Tiedeman Rd. in Biddulph Ave. je voznik Oswald Clymer velel ustaviti, češ, da bo sedaj on šofiral taksi. Medtem ko je voznika porinil z njegovega sedišča, je slednji potegnil revolver iz zadnjega žepa in začel na roparja streljati. Ropar je začel bežati, voznik je pa hitro odpejal naprej in pozval policijo. Policija je roparja zamenj skala, čez eno uro in pol je pa neka ženska v okolici, kjer se je izvršil napad, zapazila, da je ropar prilezel iz nekega grmovja ob cesti, in pozvala policijo, ki je dospela in ga našla v zelo onemoglem stanju vsled izgube krvi iz rane, ki mu jo je zadal strel, katerega je oddal nanj voznik taksija. Nahaja se v jetniškem oddelku Mestne bolnišnice.

Višja plača za delavce v umobolnicah

Ohijjska Civil Service komisija je odobrila zvišanje plače več kot 280 delavcem v dveh državnih umobolnicah. Zvišanje znaša \$8 mesečno.

Za zvišanje plač se je potegoval dobrodelnostni direktor John H. Lamneck, v upanju, da se pridruži delavce, namesto da bi sprejeli druga dela, ki so boljše plačana. Nove plače bodo \$168 in \$192 mesečno za redne pomočnike in \$176 za bolniške pomočnike.

Zvišanje davkov v Euclidu za nove šole

Pri novembrskih volitvah bodo volilci mesta Euclid, kjer živi tudi veliko naših rojakov, imeli na volitvah zvišanje davkov za nove šole. Novi davki, če bodo odobreni, bodo za dobo petih let.

Solske oblasti v Euclidu nameravajo zgraditi novo osnovno šolo v okolici Lake Shore Blvd.-Lloyd Rd., kjer je sedaj v teku gradnja nove naselbine.

Senat je odobril zakonski načrt proti komunistom

WASHINGTON, 12. sept.—Senat je nocoj z ogromno večino glasov odobril zakonski načrt, ki zahteva, da se morajo vsi komunisti registrirati in da se jih pošlje v koncentracijske tabore v slučaju vojne, ali vojne vstaje.

Določba za internacijo, ki je bila dodana k že itak drastični predlogi senatorja McCarrana za pobijanje špijonstva in sabotaže, predstavlja hitro spremembo stališča s strani zakonodajcev.

Ta določba je bila trikrat poražena, ko se je vršilo poimensko glasovanje, potem jo je zbornica z hekaternimi popravki z veliko večino sprejela z navadnim glasovanjem. Potem je tako popravljeni zakonski načrt zbornica odobrila s 70 glasovi proti 7.

Dodatek je predlagal senator Lucas iz Illinoisa in imel je pri tem podporo ostalih administracijskih senatorjev.

Zdaj gre predloga v poslansko zbornico. Kaj bo storil predsednik Truman, kadar bo predložena v podpis, ni znano. Pred nekaj dnevi je izjavil, da bo McCarranovo predlogo vetiral, da pa bi bil pripravljen podpisati zakon za internacijo komunistov v slučaju vojne ali invazije.

RUSI BODO IGRIRALI PUŠČAVO

MOSKVA — Rusija je včeraj obelodanila načrte za veliko novo podvzetje za umetno namakanje puščave ob meji Perzije.

Delavec rešen

Ko je William Vaughn, star 51 let, 2505 E. 35 St., včeraj delal na Bridgewater in Cheltenham Rd. v Lyndhurstu, se je stena 40 čevljev globokega jarka za kanalizacijo vdrla in ga zasula do pasu. Njegovi sodelavci so kopali pol ure, predno se jim je posrečilo rešiti ga. Odpeljan je bil v Huron Rd. bolnišnico z zlomljeno nogo in notranjimi poškodbami.

Uničena poslopja prosta davkov

Lastniki posestev, ki so bila uničena vsled ognja ali drugih vzrokov med časom davčne dobe od 9. aprila in 1. oktobra t. l., morajo vložiti tozadevna poročila v uradu okrajnega avditorja John A. Zangerle pred 1. oktobrom, če si želijo prihraniti davke.

Omenjeni lastniki se lahko zgledajo osebno ali pismeno v uradu avditorja, soba št. 24, Lakeside Court House, kjer dobijo tozadevne uradne listine za izpolnitev.

Voznik aretiran

Policija je včeraj aretirala Masao Kondo, starega 52 let, kateri je obtožen, da je povozil William Gustavesa, starega 71 let iz 12237 Clifton Blvd., ko je slednji korakal preko ceste. Gustaves se nahaja v Lakeside bolnišnici z zlomljenima nogama.

Park Hill, Pa. — Dne 17. avgusta je za rakom umrla Antonija Krašna, stara 80 let, doma iz Loške doline, v Ameriki nad 30 let. Njeno truplo je bilo upepeljeno. Zapušča dva sinova in dve hčeri, ki živijo v New Yorku in v Clevelandu, O.

Gen. Marshall bo novi tajnik narodne obrambe

Obrambni tajnik Johnson je vsled ostre kritike podal ostavko

WASHINGTON, 12. septembra—Predsednik Truman je nocoj naznanil ostavko obrambnega tajnika Louisa A. Johnsona in objavil, da je bil general George C. Marshall izbran za njegovega naslednika.

Iz Bele hiše je bilo tudi formalno naznanjeno, da bo predsednik vprašal kongres, da brez odlašanja sprejme zakon, ki bo dovolil Marshallu sprejeti omenjeni kabinetni položaj.

Zakaj je potreben tak poseben zakon

Kakor se je opozorilo, je tak poseben zakon potreben, ker po obstoječem zakonu za narodno varnost ne more postati tajnik obrambe nihče, ki je bil v aktivni vojaški službi deset let pred nastopom tega urada.

Senator Tydings je nocoj rekel, da bo že jutri sklical sejo odbora za oboroženo službo, ki bo vzela v pretres predsedniškovo prošnjo za spremembo zakona.

Predsednik je popoldne telefoniral Marshallu na njegovem domu v Leesburgu v Virginiji, in slednji je obljubil ponujeno mesto sprejeti.

Johnson sam svetoval, da se vpraša Marshalla

Johnsonova ostavka bo postala polnomočna 19. septembra.

Obrambni tajnik je sam priporočal predsedniku, ko mu je predložil svojo ostavko, da vpraša generala, ki je bil med drugo svetovno vojno načelnik armadnega štaba, potem pa je nekaj časa zavzemal urad državnega tajnika, da bi sprejel izpraznjeno kabinetno mesto.

Johnson, ki je bil resno kritiziran vse od začetka korejskega konflikta, češ, da ni pravilno ocenil položaja na Daljnem vzhodu, je svojo ostavko porabil za rezek odgovor svojim kritikom. Rekel je, da je jasno, da dežela danes potrebuje tajnika obrambe, ki mu ne bo treba nositi bremena sovražnikov, katere si je on nakopal v teku 18 mesecev, ko je bil član kabineta.

Predsednik Truman je izrazil globoko obžalovanje nad Johnsonovih korakom in se mu zahvalil za njegovo "patriotično službo" v času, ko je bil obrambni tajnik.

Illuminating družba odobrila povišek plače

Elmer L. Lindseth, predsednik Cleveland Electric Illuminating Co., je včeraj naznanil, da bo družba s 2. oktobrom dala svojim 4,300 delavcem tri odstotno povišanje plače. To je že drugi povišek plače, ki ga je ta družba uvedla v šestih mesecih, in sicer vsled "ekonomskih sprememb, ki so nastale izza časa, ko se je zadnjič nakazalo povišanje." Družba je povišanje dala prostovoljno.

Trije novi slučajji polija

Mestni zdravstveni komisar Harold J. Knapp je včeraj poročal, da se je zopet sprejelo v Mestno bolnišnico tri nove bolnike, ki so zboleli za polijem, in sicer: Beverly McQuaide, stara 24 let, 7937 Grade Ave.; Ursula D. DiLiberto, 16 let, 7308 Linwood Ave., in Jack Shadley, star 27 let, West Salem, Ohio.

BOLIVIJA OSVOBODI POLITIČNE JETNIKE

LA PAZ, Bolivija — Po večmesečnem prizadevanju se je naprednim strujam v tej državi posrečilo dobiti kongresno sodelovanje, da se proglasi amnestija za politične jetnike in osebe, ki se nahajajo v tujini vsled političnih prestopkov.

Minuli petek so se vršile burne demonstracije, ki so jih vpriporili študentje v prid predloge za amnestijo. Ko so bile demonstracije na višku, so študentje ubili nekega člana narodne policijske garde in nekega mladega fanta.

VODITELJ SPANSKIH MONARHISTOV UMRL

MADRID, Španija. — Tu je v ponedeljek umrl grof Don Alvara Figueroa y Toreros, ki je bil eden najbogatejših mož v Španiji ter trikrat premier Španije pod kraljem. Star je bil 86 let.

Ko je leta 1931 šel kralj Alfonso XIII., ki je bil njegov tesen prijatelj, v izgnanstvo, je Don Alvara postal voditelj gibanja za povrnitev kralja.

RADI TREH TEDNOV BO ZAPRT TRI LETA

KNOXVILLE, Tenn. — Raymond Marlov, star 23 let, bi se moral pred tremi tedni javiti pred federalno sodnijo, ker je bil obtožen, da je vzel ukraden avto preko državne meje. Sodniku Robertu L. Taylorju je povedal, da "nikakor ni mogel misliti na to, da bi tri tedne pustil ženo in otroka sama doma." Sodnik ga je obsodil na tri leta zapora.

DVA SINA UBITA

ANNISTON, Ala., 11. sept.—Mrs. A. P. McAbee iz Thomastona, Ga., je prišla semkaj na obisk k svoji hčeri, kjer se je nameravala nekoliko odpočiti. Koncem tedna je prejela dve brzojavki, ki sta ji bila dostavljeni na dom, nato pa poslani semkaj. Ena brzojavka ji je sporočila, da je bil njen sin James ubit na fronti v Koreji, druga pa, da je bil njen sin Charles ubit, ko se je v Franciji ponesrečilo "jet" letalo, v katerem se je nahajal.

POLJSKA LADJA ODPLULA BREZ TOVORA

NEW YORK — Poljska ladja Batory je odplula iz newyorške luke proti Evropi brez tovara, ker so ladjedelniki nakladalci, spadajoči k uniji AFL, sklenili, da ne bodo nakladali tovara na ladje, ki so last dežel, ki so pod vplivom Rusije. Ladja bi imela odpeljati 82 tisoč ton tovara.

Družba kupila poslopje za \$140.000

The Independent Towel Supply Co., 1802 Central Ave., je kupila trinadstropno zidano poslopje na 2207-15 E. 14 St., za katero je plačala \$140.000. Družba bo porabila prostor za skladišče in garažo.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
 Henderson 1-5311 — HEnderson 1-5312
 Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
 (Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
 For One Year—(Za eno leto) \$8.50
 For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
 For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
 (Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
 For One Year—(Za eno leto) \$10.00
 For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
 For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

IZ TEŽKIH DNI MLADE AMERIŠKE REPUBLIKE

(3)

Ameriški trgovec je bil tudi težko prizadet, ker je bila dežela brez enotnega denarja in vladnega ustroja za trgovino med posameznimi državami. Denarni položaj, ki je bil opisan v prejšnjem poglavju, je ostal nespremenjen. Težak uvoz blaga iz tujemstva v letih 1783-84 je povzročil izgubo skoro vsega kovanega denarja, kolikor ga je ostalo, pa je bil malovreden, kajti v deželi je kar mrgolelo špekulantov in ponerejvalcev. Trgovci in obrtniki so sovražili papirnati denar, ker niso nikoli vedeli, koliko je prav za prav vreden. Denar iz države New Jersey je bil na primer v New Yorku skoro brez vsake vrednosti. Ko pa so se nekoliko izboljšala sredstva za vodstvo meddržavne trgovine, pa so se začele uvajati po raznih državah številne carinske naredbe, ki so ena drugi nasprotovale. Te carinske naredbe, ki so bile upeljane kot vir dohodkov, za zaščito domačega tvorničarja, da bi se z njimi ustavila raba nepotrebnega in škodljivega blaga in pa, da bi se prišlo v okoliš trgovinskim restrikcijam tekmujočih kolonij in evropskih dežel, so postale vir stalnih sporov in trpkega prepiranja, in so vrhu vsega tega bile ena največjih ovir trgovini med posameznimi državami.

Samo par primerov bo zadostovalo, da jasno predčimo, kakšen je bil položaj, ki so ga rodile omenjene carinske naredbe. Država Massachusetts je leta 1786 prepovedala uvoz 58 predmetov; carinske pristojbine, katere je upeljala država New York, so bile tako visoke in način, ki je bil rabljen za njihove tirjatve, je bil tako nadležen, da si je nakopala mržnjo vseh ostalih držav; North Carolina je morala plačevati izdatne naklade v oblike carine tako Virginiji, kakor tudi South Carolini; leta 1783 je Madison zračunal, da so filadelfijski in baltimorski trgovci delali od trideset do štirideset odstotkov pri vseh izdelkih, ki so bili bodisi uvažani iz Virginije ali izvažani tjakaj. Moglo bi se navesti na tucate takih primerov. Enako številne so bile naredbe, ki so zavirale trgovce pri tirjativah dolgov, vse od zakonov, ki so malovreden papirnati denar proglašali za legalno plačilo, pa do zakonov s katerimi je bila upnikom prepovedana sodna tirjatev dolgov.

Tudi posojevalci denarja in špekulanti so občutili posledice depresije. V začetku leta 1784 je skupni dolg posameznih držav znašal 21 milijonov dolarjev, dolg zvezne vlade pa je bil skoro 40 milijonov dolarjev. Akoravno se je ta vsota v prihodnjih par letih nekoliko znižala vsled prodaje javne zemlje, pa so obresti od tega dolga ostale neplačane. Zvezna zakladnica je poleg tega med leti 1784 in 1789 potrošila približno \$4,500,000, kako polovico katere vsote je dobila v obliki inozemskih posojil, ostalo polovico pa od državnih vlad v obliki rekvizicij. Leta 1786, ko je kriza priklopila na višek, je finančni sistem dežele popolnoma odpovedal. Posojila, bodisi domača ali tuja so se mogla dobiti le z največjo težavo; rekvizicije so malo zalegle, in napor za dobitvev sredstev z naložitvijo splošnega davka so propadli. Lastniki vladnih obveznic, bodisi, da so jih posedali originalno ali da so jih nabavili kot špekulanti po zelo znižanih cenah, so bili temeljito vznemirjeni. Poleg tega pa so bili posojevalci denarja, prav kakor trgovci, hudo prizadeti vsled razvoja zlorab, ki so izhajale iz splošne cirkulacije papirnatega denarja in zakonov proti upniškemu razredu.

Ekonomski položaj, v katerem so se znašli posestniki in trgovci tekom teh poveljnih let, je bil tem bolj žalosten prvič, radi značaja zvezne vlade, in drugič, radi tega, ker so bili v več državah pri krmilu radikali, to se pravi, mali fermerji in neposedujoči ljudje, ki so bili njihovi zavezniki. Prvo zvezno ustavo—tako zvane Členke konfederacije—je sestavil odbor Drugega kontinentalnega kongresa, ki jo je predložil v novembru leta 1777 zakonodajam posameznih držav v potrdilo. Bilo je izrecno poudarjeno, da ta ustava ne postane polnomočna dokler je ne bo odobrila sleherni država. Nekaj držav jo je odobrilo hitro, ampak polnomočna ni postala do 1. marca 1781, ko jo je odobrila država Maryland. V smislu teh Clankov konfederacije niso bile Zedinjene države nič več kot nekaka liga držav, katerih vsaka si je lastila polno suverenost. Zvezna vlada je sestojala iz kongresa, v katerem je imela vsaka država enako oblast, ta kongres pa je sestojal iz delegatov, ki so bili letno voljeni od držav. Ta ustava ni vsebovala nobenih določb za tri ločene oddelke vlade—zakonodajnega, izvršnega, in pravosodnega. Kongres je imel oblast napovedati vojno, sklepati mir, regulirati vrednost zveznega in državnega kovanega denarja, si izposojati denar in izdajati zadolžnice, novačiti armade, graditi mornarico, kontrolirati indijanske posle, določati težo in mere, in ustanoviti poštne urade. Ni pa imel oblasti nalagati davke ali regulirati trgovino. In tem Členkom konfederacije se ni mogel dodati noben popravek, aki ni v to najprej privolil kongres in ako ni tega potem odobrila zakonodajna vsake države. Kongres tudi ni mogel sprejeti nobenega zakona, ako ni v to privolilo devet držav,

UREDNIKOVA POŠTA

Na Jutrovem bomo imeli lepo proslavo

Cleveland, O. — Društvo Danica št. 34 SDZ bo obhajalo svojo 25-letnico obstoja v nedeljo, 17. septembra v Slov. del. dvorani na Prince Ave.

Ob priliki te proslave bo razvite društvene zastave. O tem smo pri društvu razpravljali že zadnji šest mesecev, zdaj na zadnji trenotek pa se zmerom kaj manjka. Tako je, ako ni zanimanja, namesto, da bi vsi prišli na sejo, pa nekateri malo poležijo in si mislijo, saj bodo drugi napravili brez mene, itd. Bratje in sestre, še ni prepozno, dajmo si zavihat rokave in primimo za delo, še ni zamujeno. Polnost vseh je, da delujemo za uspeh. Zeleli smo si zastavo, s tem je veliko dela, ampak nas je 180 članov in članic, torej ni nekaj kar se ne bi moglo izvršiti, saj pride že 360 rok. Le pomislite koliko te lahko napravi- jo.

Za to proslavo smo se prav dobro pripravili v danih močeh. Na razpolago bo vsega dovolj, za lačne in žejne, pa tudi užitek bo zadovoljiv pri popoldanskem programu, ki se prične ob 3. uri. Nastopili bodo razni govorniki in med programom bo razvite zastave. Po končanem programu bo pa ples. Godba bo med najboljšimi—Johnny Pecon in Lou Trebar orkester. Vstopnina k plesu je samo 75 centov. To ni noben denar, če se hočete naplesat, za potenje pa ne bomo nič računali.

Torej, cenjeno občinstvo od blizu in daleč, prijazno vas vabimo, pridite na to našo proslavo 25-letnice in razvite zastave. Za uslugo vam bomo hvaležni in ob priliki priredb vaših društev in organizacij bo tudi naša članstvo upoštevalo in vam vrnilo.

Na svidenje v nedeljo, 17. septembra v Slovenski delavski dvorani na Prince Ave.

Anton Vatovec.

SINDIKAT TRŽAŠKIH GRAFIČNIH DELAVCEV

Trst, 24. jul. (Tanjug)—Včeraj dopoldne so ob navzočnosti velikega števila grafičnih delavcev na sedežu akcijskega odbora za obnovo razrednih sindikatov ustanovili enotni razredni sindikat grafičarjev in izvolili glavni odbor.

Član akcijskega odbora Giordano Luxa je poudaril v svojem poročilu pomembno vlogo grafičnih delavcev v borbi proti informirovskim razbijanjem razrednih sindikalnih organizacij. Delodajalci so izkoristili napad informirovcev na sindikalno organizacijo in vsilili delavcem težke delovne pogoje, znižali plače, odpustili delavce itd. Plače grafičnih delavcev ne zadostajo niti za pokritje polovice življenjskih stroškov. V svojem prvem razrednem sindikatu se bodo lahko grafičarji učinkovito borili za pravice delavskih razreda in zboljšanje svojega položaja.

racije niso bile Zedinjene države nič več kot nekaka liga držav, katerih vsaka si je lastila polno suverenost. Zvezna vlada je sestojala iz kongresa, v katerem je imela vsaka država enako oblast, ta kongres pa je sestojal iz delegatov, ki so bili letno voljeni od držav. Ta ustava ni vsebovala nobenih določb za tri ločene oddelke vlade—zakonodajnega, izvršnega, in pravosodnega. Kongres je imel oblast napovedati vojno, sklepati mir, regulirati vrednost zveznega in državnega kovanega denarja, si izposojati denar in izdajati zadolžnice, novačiti armade, graditi mornarico, kontrolirati indijanske posle, določati težo in mere, in ustanoviti poštne urade. Ni pa imel oblasti nalagati davke ali regulirati trgovino. In tem Členkom konfederacije se ni mogel dodati noben popravek, aki ni v to najprej privolil kongres in ako ni tega potem odobrila zakonodajna vsake države. Kongres tudi ni mogel sprejeti nobenega zakona, ako ni v to privolilo devet držav,

NOVA TOVARNA PLETENIN V SEŽANI

Med kolektivi, ki razstavljajo svoje izdelke na durgi republiški razstavi v Ljubljani, zavzema odlično mesto tudi kolektiv tovarne pletenin v Sežani. Od lanske jeseni, ko je tovarna začela obratovati, se je proizvodnja dvigala od meseca do meseca in danes izdelujejo v Sežani najrazličnejše izdelke od moških pulovrov do ženskih in otroških jopice in okusni in dobri izdelavi. Čeprav je podjetje zaenkrat namučeno v zaslinih prostorih, je po proizvodnji že danes eno izmed največjih te vrste v Sloveniji.

Sežana, ki je bila v času italijanskega gospodarstva nekakšno predmestje Trsta, od koder so hodili domačini na delo v Trst, se je začela po priključitvi k Jugoslaviji razvijati z lastno industrijo. Z zgraditvijo proge do Dutovelj je Sežana dobila dobro zvezo tudi proti Gorici in Jesenicam. Po priključitvi so ustanovili v Sežani okrajno mizarско podjetje, veliko avtomehanično delavnico, v proizvodnji slovitega kraškega marmorja pa so uvedli mehanizirano delo. V kratkem bodo odprli tudi novo moderno mlekarino, ki bo lahko dnevno predelala okrog 100 hektolitrov mleka.

Vprašanje zaposlitve ženske delavne sile je bilo v tem predelu, ki je v kmetijstvu pasiven, rešeno z ustanovitvijo tovarne pletenin jeseni lanskega leta. Pogumno so se odločili in so kar začeli delati v začasnih prostorih, v temeljito preurejenem podstrešju neke zapuščene zgradbe. Sprva so imeli na vsaj 45 delavk samo eno kvalificirano pletiljo, težave so imeli tudi s stroji, delovne sile pa je bilo dovolj. Toda ob stalnem naraščanju obsega proizvodnje je začelo tudi tovarni pletenin primanjkovati delavk. V velikim poletom je kolektiv sežanske tovarne premagal vse začetne težave in danes točno izpolnjuje planske naloge. Poleg pulovrov, ženskih in otroških jopice izdelujejo majice, bombažno otroško perilo, šale in kopalne obleke—vse za široko potrošnjo.

Podjetje bo dobilo kmalu novo moderno tovarniško zgradbo, ki bo še letos sprejela pod streho del kolektiva. Nova tovarna hitro raste, za to skrbijo tudi delavke tovarne pletenin, ki v prostem času pomagajo pri gradnji. Ko se bo tovarna preselila v nove prostore, se bo proizvodnja še podvojila.

OBSODBE V PRAGI IN V VARŠAVI

Praga, 29. julija.—Tuje agencije poročajo, da se je v Pragi končala sodna obravnava zoper skupino šest oseb, ki so obtožene protidržavnega delovanja veleizdaje in vohunstva. Obtoženi Viktor Masak je bil obsojen na 25 let prisilnega dela, trije bivši uslužbenci zunanjega ministrstva so bili obsojeni na 22 oziroma na 15 in 14 let prisilnega dela, bivši podpredsednik češko-slovaške narodne skupščine do februarja 1948 pa je bil obsojen na 10 let prisilnega dela.

Uslužbenec britanskega vele-

poslaništva v Pragi, Pinkas, ki je pomagal nekemu katoliškemu duhovniku pobegniti iz države, je bil obsojen na pet let prisilnega dela in zaplembo premoženja. Iz Varšave pa poročajo, da je poljsko vojaško sodišče obsodilo na smrt poročnika Vladislava Sliwinskega, ki je bil obtožen vohunstva in protidržavnega delovanja. Associated Press poroča, da je v obrazložitvi sodbe rečeno, da je Sliwinski sodeloval z bivšim britanskim vojaškim atašejem, ki je bil aretiran v letošnjem maju.

Z OBISKA V JUGOSLAVIJI V CELOVEC

Postojna. — Petnajstčlanska delegacija italijanskih kmečkih delavcev, ki je potovala po Jugoslaviji na povabilo Zveze enotnih sindikatov, je prišla še v Postojno, kjer si je ogledala Postojnsko jamo. V pogovoru z novinarji so italijanski gostje opisali položaj kmečkih delavcev v Italiji, posebno v Kalabriji, njihovo borbo za zemljo, pri čemer so opozorili tudi na nekatere napake in oportunistično ravnanje vodstva italijanske Komunistične partije glede kmečkega vprašanja. Člani delegacije so posebej poudarili težave, ki so jih imeli, preden so mogli odpotovati v Jugoslavijo, zlasti razglas vodstva KPI, da je vsakdo, ki se nameni, da obišče Jugoslavijo, avtomatično izključen iz partije. Pred odhodom v Jugoslavijo so jim skušali dopovedati, da vlada v Jugoslaviji teror, da ni svobode in podobno. Angelo Belcaro je glede tega med drugim izjavil, da "so sedaj s svojimi očmi spoznali politiko Informbiroja, kajti vse, kar so jim v Italiji navedli, se je izkazalo kot laž." Davide Domenico je glede življenja italijanske manjšine v Italiji izjavil: "Imeli smo, možnost govoriti s predstavniki italijanske narodne manjšine. Lahko rečemo, da so naši vtisi zelo dobri. Italijani so s ponosom govorili o Italiji, povedali pa so, da so srečni, ko živijo skupaj z jugoslovanskimi narodi, da so jim vse demokratične pravice zagotovljene in da uživajo celo nekatere prednosti." Domenico je nadalje rekel: "Po vesti lahko izjavim, da je gonja Informbiroja potrjena. . . . Poziv Jugoslavije za mir je dobra stvar in vsi pošteni ljudje jo morajo podpreti." Kmečki delavec Zavangello je primerjal položaj v Italiji z življenjem v Jugoslaviji. "Govorimo kot ljudje, ki si želijo svobodo. Ker nam ne dajo proste poti, nas sili položaj, da bomo morali sami nekaj odločiti. Ljudje v Italiji nas čakajo, da se vrnemo in povemo, kar smo videli. Vse, kar smo videli, bomo točno povedali, pozvedali bomo, da se v Jugoslaviji ni res gradi socializem. Rekli bomo svojim tovarišem, da so vse umazane laži, ki jih i reakcija in Informbiro širita o Jugoslaviji, napjerne tudi proti človeštvu in proti napredku."

Ob veliki tovarni sladkorja v Zrenjaninu so lani začeli graditi prve objekte bodočega velikega kombinata za predelavo poljskih pridelkov, predvsem za pridobivanje škroba. Po raznovrstnosti proizvodnje in tehnični ureditvi bo kombinat v Zrenjaninu eno od največjih podjetij te vrste v Evropi. Vsi obrati kombinata bodo najsodobnejše opremljeni. V okviru kombinata gradijo tudi veliko termoelektrarno, ki bo dajala električno energijo in paro za obratne potrebe kombinata. Od letne proizvodnje 35 milijonov kilovatnih ur bo ta elektrarna lahko oddajala precej električne energije tudi drugim potrošnikom v Banatu.

21 OTROSKIH JASLI V SLOVENIJI

V Sloveniji je do zdaj odprtih že 21 otroških jaslí, ki imajo skupno kapaciteto nekaj nad 900 otrok. To število pa še vedno ne zadostuje dejanskim potrebam, čeprav bodo letos odprli še šest jaslí. V gradnji je tudi šest novih zgradb za jaslí, ki pa jih bodo odprli prihodnje leto.

NOVA HIDROCENTRALA NA KOLPI

Ob koncu tega leta bo začela delovati na Oslju pri Karlovcu nova hidrocentrala z zmogljivostjo deset milijonov kilovatnih ur električnega toka na leto. Glavna dela pri tej hidrocentrali, ki bo uporabljala vodno silo reke Kolpe, so sedaj že končana,

VEČ ČUTA ODGOVORNOSTI

Cepljenje z BCG (beseže) cepivom je eden najuspešnejših načinov boja proti tuberkulozi. Še pred vojno so nekatere države v velikem obsegu uvedle cepljenje proti jetiki ter tako obvarovale na milijone državljanov pred obolenostjo, zlasti mladino, ki ji je tuberkuloza najnevarnejši sovražnik. V Jugoslaviji je v interesu ljudskega zdravja bilo letos uvedeno obvezno cepljenje z BCG cepivom, in to za mladino od 25 let starosti navzdol do novorojenčkov. Cepijo se pa lahko tudi osebe, stare nad 25 let, če to same žele.

(Odredba Komiteja za ljudsko zdravstvo vlade Federativne ljudske republike Jugoslavije od 7. aprila 1950).

Ministrstvo za ljudsko zdravstvo Ljudske republike Slovenije je poslalo v ta namen posebne ekipe, ki opravljajo cepljenje v posameznih okrajih po naprej določenem planu. Dolžnost poverjeništev za zdravstvo pri okrajnih ljudskih odborih je, da takoj po obvestilu pismeno sporoče krajevnim ljudskim odborom o kraju in času cepjenja ter poskrbe obenem za primerno propagando o pomenu in namenu cepjenja, s sodelovanjem okrajnih poverjeništev za prosveto, zdravstvenih aktivov in množičnih organizacij.

Krajevni ljudski odbori odgovarjajo za pravočasno pismeno obveščanje po domovih. Seveda so tudi starši v nemajhni meri odgovorni, da otroci zares in pravočasno pridejo na kraj cepljenja. Za malomarno izvajanje odredbe o obveznem cepljenju bodo krivci primerno kaznovani po zakonu.

Z najboljšimi rezultati cepljenja se do sedaj lahko ponašajo idrijski okraj, kjer sta bili tako propaganda kakor organizacija cepljenja vzorno izvedeni. V tre-

GIGANTSKA ŽIVILSKA INDUSTRIJA

Ob veliki tovarni sladkorja v Zrenjaninu so lani začeli graditi prve objekte bodočega velikega kombinata za predelavo poljskih pridelkov, predvsem za pridobivanje škroba. Po raznovrstnosti proizvodnje in tehnični ureditvi bo kombinat v Zrenjaninu eno od največjih podjetij te vrste v Evropi. Vsi obrati kombinata bodo najsodobnejše opremljeni. V okviru kombinata gradijo tudi veliko termoelektrarno, ki bo dajala električno energijo in paro za obratne potrebe kombinata. Od letne proizvodnje 35 milijonov kilovatnih ur bo ta elektrarna lahko oddajala precej električne energije tudi drugim potrošnikom v Banatu.

V tovarni strojev za živilsko in kemično industrijo "Jedinstvo" v Zagrebu ter v tovarni mlinskih strojev v Stupniku pri Zagrebu so že začeli izdelovati specialne stroje za opremo posameznih obratov kombinata v Zrenjaninu. Poleg obratnih naprav gradijo velik silos, ki bo lahko sprejel več desetstotno žita, predvsem za pridobivanje škroba.

Lega novega velikega kombinata sredi najbolj žitornega dela Vojvodine je zelo primerna, zlasti ker ima Zrenjanin dobre prometne veze Leži ob križišču važnih železniških prog, ob plovni reki Begej in ob avtocesti Beograd-Zrenjanin.

V tovarni bodo iz škroba, ki bo nje poglavitni proizvod, pridobivali tudi kristalno glikozo (grozdni sladkor). To je posebnost vrsta sladkorja, ki se enako uporablja kakor sladkor iz sladkorne pese, v veliki meri pa se uporablja pri izdelovanju marmelade, likerjev, bonbonov itd. Iz 100 kilogramov kornice bodo v kombinatu lahko pridobili okrog 40 kilogramov glikoznega sladkorja. Tako bomo povečali našo proizvodnjo sladkorja za najmanj 10%. Način proizvod-

banjskem okraju pa je bil odziv zelo slab, saj se v večini krajev ni javila k cepljenju niti polovica za to določenih otrok, četudi je okrajni poverjenik za zdravstvo pravočasno obvestil Krajevni ljudski odbor o cepljenju. Še dosti slabše je bila izvedena akcija v črnomeljškem okraju, kjer je poverjeništvu za zdravstvo pri Okrajni ljudski organizaciji skrajno malomarno obvestilo Krajevni ljudski odbor o cepljenju.

Večina krajevnih ljudskih odborov sploh ni vedela, do katerih let starosti je cepljenje obvezno in so na primer v Sinjem vrhu obvestili mladino samo od 16. do 25. leta, pa še od teh jih je prišlo na kraj cepljenja samo 12. V Pregradu bi se moralo cepiti 281 otrok, prišel pa ni na cepišče niti eden! V Dobilah jih je namesto 212 prišlo samo 47, v Starem trgu od 315 samo 24, v Vinici pa od 730 samo 184.

Te številke so zgovoren dokaz, da tudi krajevni ljudski odbori niso storili svoje dolžnosti in niso pismeno obvestili staršev oziroma otrok o cepljenju. Izgovori, s katerimi skušajo ponekod ljudje opravičiti izostanek, ne drže. Nekateri se na primer boje posledic cepljenja, ki jih v resnici ni. Cepljenje z BCG je dokazano neškodljivo. Malenkostne ranice, ki včasih nastanejo na kraju cepljenja, se naglo zacelijo brez vsake škode.

Uspeh cepljenja je v veliki meri odvisen od dobro pripravljene propagande med ljudstvom o nujnosti in življenjskem pomenu boja proti tuberkulozi z BCG cepivom. Zlasti učiteljstvo lahko mnogo stori za stoodstotno izvedbo cepljenja v svojem področju, saj je v cepljenju zajeta vsa šoloobvezna mladina.

L. K.
 (Ponatis iz "Ljudske pravice")

nje kristalne glikoze sedaj preučujejo v znanstvenih laboratorijih kombinata, kjer bodo tudi stalno spremljali in kontrolirali potek proizvodnje in kakovost izdelkov.

V AVTO KAROSERIJU PREŠLI Z LESA NA JEKLO

Zahvaljujoč naporom vsega kolektiva, izboljšujejo v Tovarni avtobusnih karoserij v Mariboru iz dneva v dan svoje izdelke. Kolektiv je pričel z delom na karoseriji jeklene konstrukcije, ki je za 25% lažja od do sedaj uporabljene lesene. Tudi rok izdelave se bo skrajšal, čim bodo dobili potrebne stroje.

Karoserije te tovarne so izpopolnjene z mnogimi novatorstvi. Pri tem ima mnogo zaslug tovariš Alfons Klampfer, ki je po lastni zamisli izdelal avtomatične priprave na oknih. Serija avtobusov, ki jih tovarna dokončuje, se odlikuje po tem, da se lahko vsako vozilo takoj preuredi v sanitetni avto z ležišči.

Izven plana dela kolektiv na avtobusu, ki je namenjen za zagrebški velesejem. Šasija avtobusa je Pionirtrambus. Ima 32 sedežev.

PETRINJA—NOVO HRVATSKO MESTO

Prezidij sabora Ljudske republike Hrvatske je za novo hrvatsko mesto razglasil Petrinjo, ki je po osvoboditvi središče gospodarsko zelo močnega in naprednega kraja. V Petrinji je že devet večjih gospodarskih podjetij. Mestni ljudski odbor Petrinje je na svoji prvi slavnostni seji izvolil predsednika vlade Ljudske republike Hrvatske dr. Bakarića za častnega meščana.

TUDI KRAS BOMO PREMAGALI

Vzdolž jadranske obale in da-
leč v njeno notranjost se razte-
ta Kras z vsemi svojimi značil-
nostmi — nizkimi, redkimi gr-
mišči in goličavami, ki pokri-
vajo nad en milijon hektarjev po-
vršine, za polovico naše Slove-
nije.

Slovensko in Hrvaško Pri-
morje, Istra, Lika, Dalmacija,
Hercegovina in Črnogorsko Pri-
morje spadajo v to opustošeno
področje. Ta Kras je nastajal
stoletja, s požiganjem gozda za-
radi dobivanja površin za pašo,
z nenehno sečnjo in stalno, pri-
mitivno gozdno pašo. Propada-
nje gozdov je sprostito divje
prirodne sile, nalive in burje, ki
so deloma uničile, deloma pa
močno poslabšale pogoje za
kmetijsko proizvodnjo v vseh
njihovih panogah — poljedelstvu,
vinogradništvu, sadjarstvu, li-
vadarstvu in pašništvu.

Ze 200 let je tega, odkar je
prevladalo spoznanje, da je
Krasu treba vrniti gozdno po-
krivalo, da bi se popravile težke
podnebne razmere in ustvarili
boljši pogoji življenja. Mnogo
je bilo poskusov, da bi se po-
goznilo goli Kras. Uspeha dolgo
ni hotelo biti in je tako že za-
čelo prevladovati mnenje, da je
to sploh nemogoče. Šele leta
1859 je gozdar Koller z uspe-
hom zasadil dva uspešna nasada
črnege bora, enega v hrvaški
Istri, drugega pa pri Bazovici
nad Trstom. Ta nasad je kmalu
zaslovel po svetu. Prihajali so
ga občudovat strokovnjaki in
znanstveniki vsega sveta, celo
iz carske Rusije in daljne Ja-
panske. Zdaj je bilo očitno, da
vprašanje Krasa le ni nerešljivo,
vprašanje Krasa je bilo očitno, da
vo. (Ta nasad je bil uničen leta
1943, ko je v Trstu zavladovalo
veliko pomanjkanje kuriva).

Pogozdovanje Krasa je bolj
gospodarski kakor pa tehnični
problem in je uspešno rešljiv le
v zvezi z ostalimi vprašanji.
Vsak hektar pogozdene površi-
ne je namreč težko zadel ljud-
stvo, ki mu je živina bila glav-
ni vir življenja. Zato se je ljud-
stvo skoraj povsod borilo priti
pogozdovanju s pulenjem zasa-
jenih sadik, s pašo in ognjem,
pa tudi z vrelo vodo so se vča-
sih lotili uničevanja komaj za-
sajenega nasada. Pogozdovanje
je omejevalo pašniško površi-
no, ljudstvo pa začasno od tega
ni imelo nikake koristi. O lepoti
in estetiki prirode pa lačen že-
lodec ni hotel slišati. Zato je
pogozdovanje ostalo omejeno le
na okolico večjih in manjših
mest ter naselij. Dalje v kam-
nito puščavo gozd ni mogel in
smel, ker se je to križalo z in-
teresi pastirja in kmeta!

V zvezi s pogozdovanjem se
je bilo treba tedaj lotiti kopice
vprašanj. Tako predvsem iz-
boljšanja in zavarovanja paš-
nikov pred nadaljnjim propada-
njem, uvažanja reda na pašni-
kih in reda v gozdarstvu z go-
zdovi vaše skupnosti. Skrat-
ka: rešiti je bilo treba poveča-
nje živinske krme, da bi se
ustvarili pogoji za pogozdova-
nje golih površin, razbremenje-
nje paše. V stari Jugoslaviji se
je pa nadaljevalo "reševanje"
kraškega vprašanja na isti ali
celo še bolj primitiven način, s
še slabšimi uspehi, zaradi sploš-
ne socialno- ekonomske in poli-
tične zaostalosti. Namesto, da
bi odpravili vzroke uničevanja
gozdov, splošno revščino in ne-
red, so skušali zdraviti posle-
dice — pogozdovati goličave.

Medtem, ko so pogozdovali
okrog mest večje ali manjše kr-
pe, so istočasno propadale ve-
like površine nizkih gozdov, gr-
mišč in obolelih predelov. To je
bila občinska in vaška posest,
ki je pripadala vsem in niko-
mur, ki jo je vsak izkoriščal, a
nihče varoval.

— "Koliko hektarjev ste po-
gozdili v tem okraju v 35 letih
svojega službovanja?" — sem
vprašal v Beogradu na moru
upokojenega okrajnega gozdar-

ja, rojaka Petarina. — "Dve-
sto hektarjev bo vsega" —, je
z majhnim ponosom odvrnil to-
varš Petarin in takoj dodal: —
"Toda kaj je to proti stokrat
večji gozdni površini, ki je v
tem času pretrpela težko izgu-
bo! Nizki gozdovi so se spre-
menili v grmišča, grmišča pa so
danes puščava. Občina je pro-
dajala nezrele gozdove, da bi
izkupičkom pokrila vsakovrst-
ne deficite, ali pa da bi se pri-
tem obogatili posamezni trgo-
ci, ki so sedeli v občinski upra-
vi. Ko je videlo ljudstvo to tek-
mo v uničevanju gozda med
občinarji, prekupečevalci in po-
klicnimi delomrzneži je še samo
pomagalo! Prav tako je bilo z
izkoriščanjem skupnih pašnikov.
Čim manj je bil kdo potreben,
tem več koz je redil, saj ni pla-
čal nikake odškodnine za pašo.
Nihče ni mogel napraviti reda.
Če se je našel slučajno kak
sreski načelnik, ki bi želel na-
praviti malo več reda in konec
uničevanju skupne lastnine, so
ga kmalu premestili. Odtod, vi-
dite, tolikšna puščava po naši
Dalmaciji! To je bivša skupna
last, ki je je bilo na stotisoče
hektarjev. Pa so se našli lju-
dje, ki so trdili, da so Beneča-
ni uničili naše gozdove!"

Dalmatinski Kras je obtežen
z dvema težkimi bremenima: s pri-
manjkljajem živinske krme, ki
je že leta 1921 znašal 2.000.000
mtc sena letno in s primanj-
kljajem kuriva, ki je tolikšen,
da bi Dalmacija ostala čez 15
let brez šibe, če bi morala svo-
je potrebe kriti iz lastnih "za-
log".

Primanjkljaj krme in goriva
se krije z neprestano sečnjo,
pašo po grmiščih in celo kopa-
njem živih panjih iz tal. Ta dva
glavna vzroka uničevanja goz-
da je treba najprej odstraniti.
Kako?

Možnost povečanja krmske
baze na Krasu še zdaleč ni iz-
črpana. Pred vsem bo treba da-
ti pašnikom vodo za napajanje
živine, z gradnjo cistern, nato
jih pa zavarovati pred burjo,
izpiranjem po nalivih ter pre-
hudo sončno pripeko. To dose-
žemo s saditvijo skupin dreves
ali gozdnih pasov na pašnikih.
Pobrigati se je treba tudi za
proizvodnjo krme na njivah in
zasiliranje krme. Vse to je Kra-
ševcu novo in neznano, ker ne
pozna boljšega načina izkori-
ščenja narave kakor je doseda-
nji, ki mu je vse bolj uničeval
življenske pogoje. Prav tako
vprašanje kuriva ni pretežno.
Za časa vojne, v velikem po-
manjkanju kuriva, so se v Beo-
gradu pojavili v veliki množini
štedilniki, velikosti majhnega
kovčka, imenovani "mum". To

so popolni štedilniki, težki do
20 kg, obloženi s šamotom, ima-
jo pečnico za 2 kg kruha, dve
odprtini z obročki, ognjišče in
pepelišče. Kuhajo tudi na lig-
nit, porabi jo le četrt do ene
tretjine kuriva, kolikor ga ra-
bi normalen dober štedilnik,
skuhaša na njem za 7—8 oseb.
Po vojni so si ti namizni štedil-
niki hitro utrlj pot v Dalmatin-
sko Primorje (Kotor, Dubrov-
nik, Korčulo). Nabavna cena je
bila v prosti prodaji le 600 di-
narjev, še bolj pa je odločala
njihova ekonomičnost. Naen-
krat je izdelava prenehala, če-
prav so naročila rasla. Pri-
manjkovalo je pločevine za iz-
delavo. Štedilniki so ustrezali
ljudem vse leto, saj tam ni hu-
dih zim. Samo nabavno prodaj-
na zadruga v mestu Korčuli jih
je enkrat naročila 300.

Z izboljšanjem pašnikov in
uvajanjem ekonomičnih štedil-
nikov bi se ostanki gozdov od-
dahnili.

Ko prepotujemo naš Kras,
najdemo v kamenitem morju
male, zelene oaze nizkega goz-
da. Tako so navadno uzurpaci-
je občinskih zemljišč, ki so jih
posamezniki varovali in gojili
— dokaz, da se v navidezno po-
polni goljavi lahko odgoji v do-
glednem času dober gozd, če se
njegovim ostanki vsaj malo za-
ščitijo pred uničenjem. Videli
pa bomo tudi, kako so gozd na
golem Krasu sam od sebe širi
kot poplava. Tako vidimo v
Dubrovački Zupi, od Cavtata pa
do Zelenike na dolžini 20 km, v
širokem pasu med konavelskim
poljem in morjem, kako se
gozd borovcev in cipres bujno
širi z raznašanjem semen sta-
rih dreves. Vse poseke iz časa
okupacije so se same zarasle
v nekaj letih, brez sodelovanja
ljudi. Tako se vozimo danes ki-
lometre dolgo med borovim goz-
dom skoraj od Omiša mimo
Makarske do Podgore. Taki goz-
dovi, bujni in gosti, kakor le
morejo biti so tudi na otoku
Mljetu. Vse to dokazuje, da je
obnova gozda na Krasu v svo-
jem jedru bolj ekonomsko, ka-
kor tehnično vprašanje.

Stoletja se je gozd upiral se-
kiri človeka in zobu živine. Celo
tam, kjer se zdi, da ni sledu
življenja, ni vse mrtvo. V kam-
nitih razpokah, daleč v globino,
so prožili borni toda žilavi
ostanki gozda svoje žile. Težko
jih je izkoreniti, ker jih varuje
živi kamen, prav isti kamen, ki
je na videz največji sovražnik
vsega življenja. Mnogo lažje in
tudi hitreje se zatro sledovi
gozda na rodovitnih tleh, kakor
pa na Krasu.

Po osvoboditvi se je tudi go-
spodarski položaj na Krasu iz-
premenil in vsak Kraševac, ki
doma ne more živeti, lahko naj-

de zaposlitev v industriji, kar
mu prej ni bilo mogoče. Tudi
vprašanje postopnega odpravl-
janja kozjereje ljudstvo zado-
voljivo rešuje za Kras. Ostaja
samo še v celoti vprašanje po-
večanja proizvodne sposobnosti
kraških tal, tako kmetijskih
kakor gozdnih, obenem pa iz-
koriščanje tistega aromatičnega
in medečega rastlinstva, ki pre-
kriva kraško kamnito puščavo,
a katere prave vrednosti še da-
nes malokdo prav ceni. Ko so
padle stoletne pregrade, — a
ostale padajo ena za drugo —
ni več nikakega dvoma, da se
bo podoba Krasa še v našem
stoletju popolnoma spremenila
in da bo vprašanje njegove po-
gozditve rešeno v najbližjih de-
setletjih.

GRADNJA KOMBINATA ZA PREDDELAVO BOMBAŽA V ŠTIPU

Letos se je v raznih krajih
Jugoslavije začelo graditi nove
tekstilne tovarne, predvsem pre-
dilnice. Medtem ko bo v Tetov-
nem v Makedoniji v kratkem
začel obratovati novi kombinat
za predelavo volne, so v Štipu
začeli graditi drug velik kombi-
nat, in sicer za predelavo bom-
baža. Ker so predilnice za
bombaž najbolj potrebne, bodo
najprej zgradili objekte v ta
namen. Celotni kombinat bo ob-
segal 15 velikih objektov. Naj-
večji objekt pa bo predilnica, ki
bo obsegala 16.000 kvad. m. —
Predilnica v Štipu bo predelova-
la predvsem makedonski bom-
baž, ki ga prideluje v štipskem
in strumiskem okraju. Ker bo
predilnica začela obratovati že
prihodnje leto, so poslali v
Slovenijo makedonske delav-
ce, da se v tečajih in pri prak-
tičnem delu usposobijo za pre-
dilniško stroko.

ARETACIJE SINDIKAL- NIH VODITELJEV V ITALIJI

Rim, 29. julija — (Tanjug) —
Te dni je bilo v Italiji aretiranih
več sindikalnih voditeljev z iz-
govorom, da povzročajo nered.
Do prvih aretacij je prišlo v po-
krajini Pisi, kjer je množica

kmetijskih delavcev in spolovi-
narjev v nekem kraju začela
stavkati. Ti delavci zahtevajo,
naj se spoštuje spolovinarska
pogodba, po kateri pripada de-
lavcem 53% žetve. Veleposest-
niki pa zahtevajo, naj se jim na
podlagi lanskih pogodb odda do
58% žetve.

Proti stavkajočim je nastopi-
la policija, ki je razgnala de-
monstrante in aretirala vse vo-
ditelje krajevnih sindikalnih or-
ganizacij kmetijskih delavcev.
Do podobnih demonstracij je
prišlo v pokrajini Modena, kjer
je bilo aretiranih 12 sindikalnih
voditeljev. Delavske zbornice v
teh pokrajinah so razglasile pol-
dnevno protestno stavko.

(Ponatis iz "Ljudske pravice")

PRESELJEVANJE JUGOSLOVANOV NA MADŽARSKEM

Najnoveše zatiranje, teror in
preseljevanje pripadnikov jugo-
slovenske narodne manjšine iz
obmejnih krajev na Madžar-
skem so zbudile ogorčenje vseh
delovnih ljudi naše države, po-
seбно pa pripadnikov madžar-
ske narodne manjšine.

Madžari iz Bačke Topole pro-
testirajo proti nasilju madžar-
skih oblasti nad jugoslovansko
narodno manjšino in zahtevajo,
da ravnajo madžarske oblasti z
jugoslovansko narodno manjši-
no na Madžarskem tako, kakor
ravnajo jugoslovanske oblasti z
Madžari v Jugoslaviji.

Protestom so se pridružili še
Madžari iz vasi Martonoš iz
okraja Senta, delovni ljudje Ki-
kinde — Srbi in Madžari. V No-
vem Sadu je imelo okrog 3.000
delovnih ljudi — pripadnikov
madžarske narodne manjšine
protestno zborovanje. Protestna
zborovanja so bila tudi v Osije-
ku, v okolici Murske Sobote, v
Zaječaru in mnogih drugih na-
rodov po teoriji marksizma-le-
ninizma.

ZAVAROVALNINO

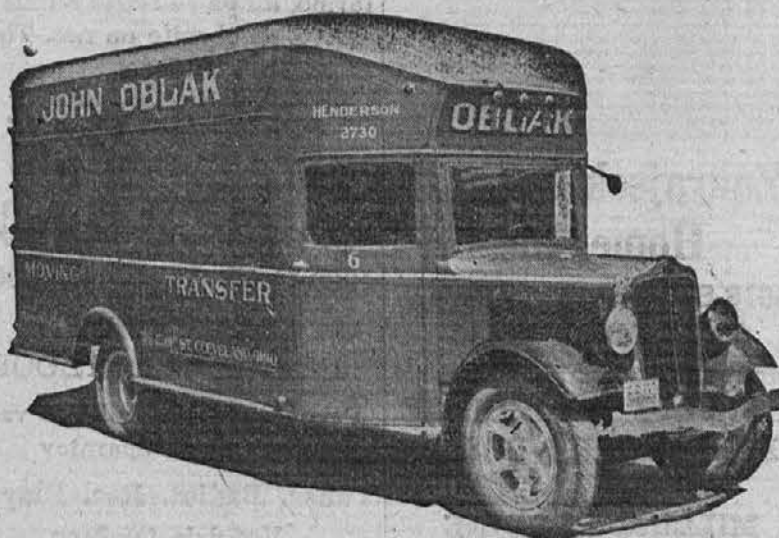
proti
ognju, tatvini, avtomobilskim
nesrečam, itd.
preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVENUE

Pokličite:

ENdicott 1-0718

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi
ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba.
Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega
znanca

John Oblaka
1146 East 61st St. - HENDERSON 1-2730

Sistem hidrocentral pri Jajcu bo dajal pol milijarde kilovatnih ur na leto

Na Vrbasu in Plivi pri Jajcu
so lani začeli graditi sistem
petih hidrocentral, ki bodo da-
jale, ko bo ureničen celotni pro-
jekt domačih projektantov, na
leto okrog 500 milijonov kilo-
vatnih ur električne energije.
Lani so začeli graditi hidrocen-
trali Jajce I. in Jajce II. Najbolj
so napredovala dela na grabišču
hidrocentrale Jajce II. na reki
Vrbasu, 14 km od mesta Jajce.
Ta hidrocentrala mora biti do-
grajena do konca prihodnjega
leta. Zadnje dni junija se se gra-
ditelji te hidrocentrale vztrajno
borili, da v celoti izpolnijo plan
za prvo polletje, kar jim je tudi
pred rokom uspelo. Največja so
dela pri prebijanju velikega ob-
točnega rova, skozi katerega bo-
do časno speljali reko, da bodo
lahko gradili veliko dolinsko
pregrado in podzemeljsko stroj-
nico. Dolinska pregrada bo viso-
ka 16 m in jo bodo začeli graditi

še letos; sedaj pripravljajo po-
trebno mehanizacijo in gradbeni
material. Dosel so zbetonirali
polovico obtočnega rova in pre-
bili 1.000 m dovodnega rova. V
podzemeljski strojnici pa so za-
čeli betonska dela. Prav tako
grade vodostan in odtočni rov.
Dovodni rov bo imel v vsej dol-
žini padec 50 m, od vodostana pa
bo voda padala po talčnih ceveh
do turbin še 29 metrov. Ko bo
centrala zgrajena, bo dajala na
leto 180 milijonov kilovatnih ur
električne energije.

Približno 10 km od mest Jajce
je že zelo napredovala gradnja
hidrocentrale Jajce I., ki bo po
4 in pol km dolgem tlačnem rovu
dobivala vodo neposredno iz je-
zera Plive. Ob samem jezeru bo
stala hidrocentrala Jajce III., pri
vasi Šipovo pa je projektirana
gradnja hidrocentrale Jajce V.

(Po "Slovenskem poročevalcu")

**"HENRY, WE'RE
GETTING A BABY!"**

MAYBE OUR ARTIST exaggerated a little, but you have
to admit that kids sure grow fast. Mom's no sooner
finished knitting booties, and presto! Her "baby" is
chasing cuties. Before you can say "Johnathan George
Rabbit," you've got a full-grown feller around...
... a full-grown feller who wants all the things you want
to give him... First a bicycle. Then a new suit to take
his best girl to the prom... and pretty soon, the "baby"
wants to be a doctor, a lawyer or something else that
takes money!

You're likely to feel kinda sick inside if you can't give
him as good a chance as the next feller. But there's a
medicine to prevent that sickness.

It's called the Payroll Savings Plan. Automatically,
you put aside a part of every paycheck for U. S. Savings
Bonds. And instead of worrying about how time flies,
you're collecting \$4 for every \$3 you've invested!

Your employer or your bank can arrange this sure way
of saving today! Speak to one or the other—but quick!
Remember, the money you invest in Bonds is probably
money you'd spend anyway!

You've been worrying about when you're going to
start saving!

Why put it off any longer?

**AUTOMATIC SAVING IS SURE SAVING—
U.S. SAVINGS BONDS**

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement—
prepared under auspices of Treasury Department
and Advertising Council.

CLEVELAND

**JE SLOVENSKA METROPOLA V
AMERIKI!**

**V Clevelandu so naseljeni Slovenci, ozi-
roma Jugoslovani iz vseh delov Slovenije in
sploh Jugoslavije. V Clevelandu izhaja slo-
venski list**

ENAKOPRAVNOST

ki prinaša dnevno zanimive novice iz vseh
delov sveta.

Enakopravnost

6231 St. Clair Ave.

Cleveland 3, Ohio

ANTON INGOLIČ:

ŽETEV JE DOZORELA

NOVELE

(Nadaljevanje)

Mlatilnica je pela. Zavita je bila v prah, ki se je ljudem lepil na znojna lica in jih dušil. Dekleta, ki so ogibala pleva, so bila siva, kakor bi se valjala v prahu. Tudi onim, ki so takoj pod mlatilnico ogibala slamo, ni bilo bolje. Od časa do časa so morala izpljuniti. Pljunec je bil črn. Mlatilnica je požirala snopje in metala iz sebe gore slame, po treh žlebovih pa si pala v vreče rumeno pšenico.

Že so metali v boben Persidino. Nič se ni spremenilo, samo na mesto Mitarja je stala ob tehtnici Persida. Toda preden so postavili na tehtnico njegovo žito, sta morala Mitar in advokat izračunati, koliko sta zmlatila. Sedem odstotkov je vzel Joco, lastnik mlatilnice, ostalo je bilo treba razdeliti na pol. Koliko vreč je imel advokat? Koliko Mitar? Advokatu je šlo računanje hitro, Mitar je moral skrbno paziti, da se mu številke niso zmešale. Slednjič je bilo le izračunano, koliko mora imeti vsakdo. Pokazalo se je, da je bilo v Mitarjevih vrečah osem kilogramov več kakor v advokatovih.

"Vrni mi štiri kile!" je zaklical advokat.

"To mi lahko pustite za moje vreče, saj so težje od vaših," je Mitar izpregovoril na pol v šali, na pol zares.

"Ali si spet začel? Prinesi na tehtnico štiri kile, ne vidiš, da Persida že čaka!"

Mitar je moral odvezati svojo vrečo.

"Težko je s kmeti," je dejal advokat občinskemu uradniku, ko je bilo slednjič urejeno s prvim Pustarcem. "Mlatve se bojim bolj kakor velikonočnega posta. Več živcev mi vzame."

Advokat bi bil govoril še dalje, toda zapisničarja ga nista utegnili poslušati. Odšla sta s svojima knjigama k Mitarjevimi vrečam. Davkar je pisal za četnike, občinski uradnik za Nemce. Natančno sta ga vprašala, koliko ima svoje zemlje, koliko obdeluje "na polovico", koliko ima otrok, koliko živine, nazadnje pa sta mu povedala, koliko bo dal za rekvizicijo, koliko za "našo vojsko".

"Kako?" je vzkipek Mitar, ko sta končala. "Več kot dva tisoč kilogramov sem namlatil. Sto petdeset je vzel Joco, skoraj tisoč advokat, dve sto moram hraniti za seme, zdaj pa naj dam še tri sto? Torej mi ostane samo pet sto. Komaj četrtina. Ljudje, ali ste ob pamet? Deset nas je v hiši in pet sto kilogramov pšenice za vse leto?"

Pristopilo je že nekaj kmetov. Temno so gledali zapisničarja.

"Takšen je zakon. Midva nisva kriva. Še danes morate odpeljati pšenico v mesto. Še danes! Rekvizicijsko v Mitićevo skladišče, za našo vojsko v Zikino."

Mitar je kričal. To je preveč. Komaj četrtina mu je ostala. Oglasili so se tudi ostali.

"To ne gre!"

"Od česa bomo pa mi živeli?"

"Zakaj smo vse leto trpeli in se mučili?"

"Naj še s koruzo napravijo tako, potem si pa lahko skopljemo jama."

"Toliko ne damo."

"Ne damo!"

Med ljudmi je vrelo. Pristopil je orožnik in jih razgnal. A zbi-

rali so se dalje od mlatilnice in s kletkami in grožnjami dajali duška svojemu ogorčenju.

Pri tehtnici je kmalu nastal nov prepir.

"Petdeset kilogramov ste mi dali, to vem zatrdno!" je kričala Persida.

"Ženska," je ugovarjal advokat ves rdeč v obraz, "tu imam napisano osemdeset. To drži. — Vreča je bila."

"Ni bila. Prosila sem vas res za polno vrečo, daleč je še bilo do mlatve, a niste mi je hoteli dati. Petdeset, točno petdeset ste izmerili."

"Torej me imaš za goljufa, niti advokatu osemdeset kil, čekata, 'Gospod orožnik, pridite bliže, da boste za pričo!'"

Svedea se je stvar končala tako, da je morala Persida vrniti advokatu osemdeset kil, čeprav si je bila za veliko noč izposodila samo petdeset.

V advokatomem zvezku so se polnile strani. Tam ob velikem sončniku pa se je dvigala vedno večja grmada lepo zloženih vreč njegove pšenice. Pravi obrambni zid. Že ni bilo videti za njim gospe Ruže in njene tašče, ki sta pripravljali obilno južino. Šele ko je bila vegasta miza, ki so jo Pustarci posodili svojemu gospodarju, vsa obložena z jedili in pijačo, je odšla gospa Ruža po gospoda Milutina.

Advokat je vstal šele, ko so vrgli na tehtnico poslednjo vrečo pšenice, ki jo je pridelal na njegovi zemlji stari Duro. Nato je povabil zapisničarja in orožnika ter odšel z njimi ves zasoplen proti sončniku, kjer so se skrili za skladovnico pšenice. Stara Milutinovička je že prej povabila upokojenega šolskega slugo Nikola, ki je od žetve — noč in dan — stražil advokatovo njivo, da ne bi Pustarci odnašali snopja. Kmalu se je iz za vreč zaslislalo ženketanje čaš.

Ko so prestavili mlatilnico in lokomobil, so se Pustarci zbrali v senci pod največjim stogom. Na dolgi, ozki ponjavi je bilo jedi, kakor ob nobeni priliki od lanske mlatve: Skledice obare, paprikaša, kislih kumar, kisle paprike in paradižnikov, tu in tam krožnik lepo zapečene perutnine in pogač, vmes kosi kruha in proje. Vsaka hiša je dala najboljše, kar je zmogla. Tudi žganja je bilo. Na vsak

NAPRODAJ IMAMO
1/2 TONSKO PREŠO
NA RJUHE
ZRAVEN JE TUDI MLIN
Za podrobnosti pokličite PO 1-3549

PRODA SE MLIN
ZA MLETI GROZDJE
VPRAŠA SE NA
16320 HUNTMERE AVE.

ŽELIM KUPITI MLIN
ZA MLETI GROZDJE
Kdor ga ima za prodati, naj pusti naslov v uradu tega lista.

NAPRODAJ
je zemljišče 123 akrov na Route 422, 4 1/2 milje vzhodno od Chagrin Falls. Se lahko razdeli v parcele za domove ali pikniške prostore. Imamo tudi 153 akrov eno miljo severno na križišču. Hiša in hlevi na obeh zemljiščih. Podrobnosti dobite če pokličete
FA 1-3714 ali DI 1-5901

meter pivska steklenica s cevčico.

Otroci so se divje zagnali na jed. Tudi dekleta in nekaj fantov je jedlo z velikim tekotom. Ob spodnji strani "mize" je bilo živahno. Na gornji strani, kjer so sedeli možje in žene, med njimi pa Vaso in še dve dekleti, ki so jima dražinovec odpeljali fanta in jima ni bilo do smeha, je bilo tiho kakor na pogrebščini. Jedli so sicer, toda jed jim ni šla v slast. Čutilo se je, da imajo pripravljeno besedo, vsak svojo, težko in obtožujočo.

In res, ko se je odprlo — začel je Mitar — je šlo kot plaz, ki se je pozimi počasi odtrgal gori nad hišami, zdrvel po hribih, se pognal preko obronka mimo pustarskih koč in se ustavil šele sred njive advokata Milutina Milutinovička.

"Pet sto kil mi je ostalo. Niti za kruh, kaj šele za prodajo! Bosi smo, par opank pa stane deset tisoč."

"Vsi bomo pocrkali od gladi. Tisti, ki bo postal, pa bo pozimi zmrznil v lastni koči."

"Ne pobija nas Nemec samo s puško in strojnico, pobija nas tudi z draginjo, z lakoto, z mrzom."

"A krivi so naši. Ali Nemec ve, koliko sem zmlatil? Kdo zapisuje? Naši. Kdo s puško straži ob mlatilnici? Naši. Fuj!"

"In četniki pravijo, da nas varujejo pred Nemci. Kakšna vojska so, če puste, da nam Nemci jemljejo zadnje, kar še imamo!"

"To ne more več tako dalje!"

"Včeraj so govorili na vasi, da so partizani v planinah že začeli požigati mlatilnice," je bolj dahnil kot izpregovoril Vaso. "V nedeljo je zgorela na Šigrenici."

"Tako blizu so že?" so z začudenjem vzkliknili oni, ki tega še niso vedeli.

"Zlepa ne opraviš nič več."

Že ni mogel nihče več dočakati, da izgovori sosed do kraja. Vpadali so. Na jed so skoraj pozabili. Samo pili so. Vlekli so iz cevčice, dokler niso presahnila.

"Nadaljujemo!" so vzkliknili otroci in se prvi dvignili.

Le polagoma so vstali tudi možiki. Mrki so odhajali. Advokat Milutin Milutinovič, sit, napit in zadovoljen, je že stal ob tehtnici. Zaripil obraz se mu je še bolj svetil kakor prej.

"Ljubi moji," je spregovoril, "pojdemo dalje!" Tedaj se je, kakor da se je šele zdaj domi-

STREŽNICA IŠČE DELO
V RESTAVRACIJI ALI GOSTILNI
Polni ali delni čas.
Naslov se naj pusti v uradu tega lista.

Zakrajsek Funeral Home, Inc.
6016 ST. CLAIR AVENUE
Tel: ENdicott 1-3113

AIRCRAFT MACHINISTS
RADIAL DRILL PRESS
ENGINE LATHE
MILLING MACHINE
MACHINE REPAIRMEN
Vsak mora sam vzpostaviti in operirati stroj.
Visoka plača od ure.
Upisjevalni urad je odprt vsaki dan od 8.30 do 4.00 ure — ob sobotah od 8. do 12. ugodne.

CLEVELAND PNEUMATIC TOOL CO.
3781 E. 77 St.
od Bradway

FRANK KURE
R.D. 1, BOX 224, CHARDON, O.
Newbury 823

Uncle Sam Says

More of my young nieces and nephews will be in school this fall than ever before. One of the important lessons they will learn is that America is a free country with Liberty for all. They will also learn that there are two forms of Liberty — political and financial — and that one of the best ways of preserving these is to purchase U. S. Savings Stamps through their School Savings Plans. Parents are now realizing that the early teaching of the habit of thrift will bring dividends of success in later years.

U. S. Treasury Department

silil, čeprav je tako delal že leta in leta, okrenil proti obzidju svojih vreč in vzkliknil: "Ruža, prinesi pletenko!"

Kmalu nato je prinesla gospa Ruža trebušasto pletenko. Advokat jo je vzel v roke, ki so mu kar omahnile od teže. Tudi to krenjo so Pustarci dobro poznali. Vedeli so celo, kaj bo sledilo. Niso se zmotili. Advokat jim je napravil majhen nagovor: da je zadovoljen z njihovim delom, da je pšenica lepa, da bo tudi na drugo leto dal njim "na polovico". Končno je prišlo spet tisto, kar so poznali že od prej.

"Nate, tu imate dobrega žganja! Pa si splaknite grlo, da vam bo šlo delo hitreje od rok!"

Kaj je sledilo doslej vsako leto?

Nekdo je pristopil, vzel pletenko iz advokatovih rok, ki so se že tresle, in jo prinesel med možje. Dolga cev od trstike je tičala v pletenki. Začeli so vleči iz nje, vsi po vrsti: možje,

DOBROIDOČA TRGOVINA
Soda Bar, Grill in delikatesna trgovina se prodaja radi boleznih v družini. Zelo prometno mesto. Poleg je tudi stanovanje s 6 sobami, dobi se 10-letni "lease". Za podrobnosti pokličite PO 1-5485.

OPREMLJENO SOBO
SE ODDA V NAJEM
POSTENEMU SLOVENCU
Za podrobnosti pokličite UL 1-4563

SPLOŠNA KOVINSKA DELA
Išče se mehanike in assemblerja na lahkem gauge delu.
Podnevi ali ponoči
53 ur tedensko
Plača od ure

THE J. CLYTEL MFG. CO.
3603 E. 82nd St., blizu Union Ave.

VAS MUČI NADUHA?
Pri nas si lahko nabavite najboljšo olajšavo za to mučno bolezen. Zdravilo je jamečno ali pa dobi denar nazaj.

MANDEL DRUG CO.
Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
15702 Waterloo Rd. — IV 9611

AKO ŽELITE
prodati vašo hišo, trgovino ali farmo, ali pa če želite kupiti posestvo, se obrnite na nas. Točna in poštena posługa.
Govorimo slovensko.
BEACHLAND REALTY
767 E. 185 St., IV 1-1012

B. J. RADIO SERVICE
1363 E. 45 St. — HE 1-3028
SOUND SYSTEM
INDOOR — OUTDOOR
Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatov
Tubes, Radios, Rec. Players
Vse delo jamčeno

NAZNANILO!
Naznanjamo, da smo se preselili iz
16021 Waterloo Rd.
na
RT. 44, NEWBURY TOWNSHIP
Kadar potrebujete kaka popravila na strehi ali žlebovih ali pa če želite novo streho, se obrnite na nas. Vršimo vsa dela spadajoča v kleparsko obrt.

FRANK KURE
R.D. 1, BOX 224, CHARDON, O.
Newbury 823

žene, fantje, dekleta in otroci. Toda letos se ni nihče niti ganil.

"Nate, pijte!" je advokat nekoliko začuden ponovil.

Molk.

"Ali nečete?" je zapiskal. Tedaj se je oglasil Mitar: — "Pojdimo mlatiti!"

In okrenili so se ter odšli proti mlatilnici.

Samo otroci so videli, kako je advokat izpustil pletenko na tla in buljil za Pustarci, ki so odhajali vsak k svojemu delu.

Toda nenadoma se se ustavili. "Kaj hočejo?" se je vprašal advokat v strahu. Naglo je stopil k orožniku. Kam gledajo? Gor proti hišam? Kaj je tam?

Advokat je zagledal na pomočju nad pustarskimi hišami štiri oborožene moške.

"Naši so!" se je nasmehnil, stopil na svoje prejšnje mesto.

Pustarci so se molče lotili vsak svojega dela. Niso pričakovali nič dobrega. Še vedno, kadar so četniki prišli v Pustarcu, je bilo hudo. Odpeljali so tega ali onega Pustarca, če ne drugega, pa so vzeli ovco ali odnesli polne bisage slanine. Pustarci so se delali, kakor da ne vidijo, kako se oboroženci bližajo njihovim hišam. Ženske in dekleta so preplašene vzele vile v roke, možiki so šli temni k vrečam in k slami.

(Dalje prihodnjič)

PUNCH PRESS OPERATORJI
izurjeni na lahkem kovinskem delu
Podnevi ali ponoči
53 ur tedensko
Plača od ure
THE J. CLYTEL MFG. CO.
3603 E. 82nd St., blizu Union Ave.

Chicago, Ill.

REMEMBER you were a child once too. Responsible employed vet. wife, 2 year-old son need 3-6 room unfurnished apartment. W. or N.W. Moderate rental. — BELmont 5-1876.

3 RESPONSIBLE ADULTS—2 employed, need 5 room unfurnished house or apartment. N.W. preferred. Moderate rental. Good references. — PULLman 5-4587.

RESPONSIBLE MOTHER—2 business daughters. Desperately need 5-6 room unfurnished, heated apartment. North, northwest or west. Moderate rental to \$50. — WENTworth 6-5694.

RESPONSIBLE carpenter, wife, 3 small children. (EXPECTANT PARENTS.) Need 6 room unfurnished apartment or house. Any good location. North or northwest. Moderate rental. — Hanson. EDgewater 4-7332.

BEING EVICTED September 14.—Responsible employed adults desperately need 3-5 room unfurnished apartment. Good location. West Suburbs. TRIangle 4-9273 or FR 2-4417.

RESPONSIBLE young couple. — New baby. Desperately need 2 1/2-5 room unfurnished apartment. Any good location, but not south. Moderate rental. BELmont 5-3627.

CAFETERIA MANAGER — Wife and well-mannered child need 3-4 room furnished or unfurnished apartment. S.W. side. Up to \$100. WEbster 9-3639.

FOR SALE—PROPERTY

BARGAIN BY OWNER. — Don't pass this opportunity up. Sporting Goods Store, Austin dist. Estab. 6 yrs. Going into service. Good location. Good going business. Must see to appreciate. Priced for quick sale. — Phone Columbus 1-6412.

HELP WANTED—Domestic

GENERAL HOUSEWORK man — Employed out; private room, bath, board furnished for man in exchange for handwork; salary for woman; Glencoe home. CENTral 6-0426 or GLencoe 6-0426.

EXPERIENCED COOK for family of 3 adults. Very pleasant surroundings. All modern electrical equipment. Current wages. Winter in Florida, references required. WINnetka 6-2610.

Chicago, Ill.

BRICKLAYERS
WORK FOR
RAGNAR BENSON, INC.
INDUSTRIAL CONTRACTORS
ABOVE SCALE
Guaranteed work week
NO WINTER LAYOFF
Contact
DEAN MILK JOB —
FIELD OFFICE
3600 North River Rd.
GLadstone 5-3967 or
Chicago Yards 4744 W. Rice
ESTbrook 5-4200

TOP WAGES

TO
TOP MEN
NEEDED AT ONCE
Tool & Die Makers
Die Casters
Die Setters
Punch Press Operators
(ALSO)
General Factory Workers
(Choice Day & Night Shifts)
STEADY JOBS
APPLY AT ONCE

City Tool & Mfg. Co.
3821 W. Lake Street

Stalna dela—moški pod 45 letom da bi se trenirali za stalna dela kot operatorji

"CAMERON SPREADER"
Za podnevno in nočno delo
Prosta zavarovalnina
Tudi pomočniki-se sprejmejo v oddelku za opremljenje—za podnevi.
Zglasite se pri
MYSTIC ADHESIVE PRODUCTS
2635 N. Kildare

FEMALE HELP WANTED

LAHKO TOVARNISKO DELO
(Razna dela)

Nudimo ženam in dekletom sledeče ugodnosti:
—Dobro plačo
—Stalno delo
(Ne sezonsko)
—Najmanj 48 ur na teden
—Dve periodi počitka na dan
—Načrt za hospitalizacijo
—Skupinska zavarovalnina
—Plačane počitnice
—Moderne naprave
—Prijetno ozračje
—Dobra, ugodna transportacija
F. D. FARNAM CO.
(Old Reliable Gasket House)
4940 W. Flournoy St.
Chicago 44, Ill.
med 9. zj. in 4. pop.

DEKLETA - ŽENE
POD 40 LETOM
SPLOŠNO TOVARNISKO DELO
TUDI ZA
VLAGANJE IN PAKIRANJE
LAHKO DELO
IZVRSTNE DELOVNE RAZMERE
CISTA, MODERNA TOVARNA
PROSTA ZAVAROVALNINA
PLAČANE POČITNICE
MYSTIK ADHESIVE CO.
2635 N. Kildare Ave.

GIRLS YOUNG-GIRLS

to train for
SMALL COIL WINDING
and
ELECTRIC ASSEMBLY
• 5-Day Week
• Paid Vacations
• Paid Rest Periods
• Automatic Raises
• Permanent Positions
APPLY TODAY

SYNCHRO-START PRODUCTS CO.
1046 W. FULLERTON

WAITRESSES

Hotel Coffee Shop
No Sundays, good tips and salary.
Uniforms furnished.
Hours may be arranged.
Apply in person.
Mrs. Dawson

ORRINGTON HOTEL
EVANSTON

WANTED TO RENT

SANTAY CORPORATION, 351 N. Crawford Ave., need 3, 4 and 5 room unfurnished apartments. —Contact MR. JAMES, Sacramento 2-2900.

Naročajte, širite in čitajte
"Enakopravnost!"

FOR —

CHICAGO

and all sections
of the Midwest
OUR ADVERTISING REPRESENTATIVES
are the
Chicago Advertising Co.
139 N. CLARK ST.
CHICAGO, ILL.
STate 2-8699

Chicago, Ill.

HELP WANTED—MALE

PUNCH PRESS IN STROJNI OPERATORJI

Nudimo operatorjem sledeče ugodnosti:
—Dobro plačo
—Stalno delo
(Ne sezonsko)
—Najmanj 48 ur na teden
—Dve periodi počitka na dan
—Načrt za hospitalizacijo
—Skupinska zavarovalnina
—Plačane počitnice
—Moderne naprave
—Prijetno ozračje
—Dobra, ugodna transportacija
F. D. FARNAM CO.
(Old Reliable Gasket House)
4940 W. Flournoy St.
Chicago 44, Ill.
med 9. zj. in 4. pop.

IŠČE SE MOŠKE
ZA DELO V LABORATORIJU
IN TOVARNI

STALNO DELO
SKUPINSKA ZAVAROVALNINA
HOSPITALIZACIJA — KIRURŠKI
PENZIJSKI NAČRT
PLAČANE POČITNICE IN
PRAZNIKI
40 ur tedensko
LYons 3-3141 ali Bishop 2-2340

za dogovor ali se osebno
zglasite na
Joliet Road in Lawndale Ave.
UNIVERSAL
OIL PRODUCTS CO.

WAGES ARE TOP
JOBS ARE STEADY
BURLINGTON RAILROAD
Has immediate need for
Freight Handlers
APPLY
W. R. CLARK, Agent
22nd and Morgan Sts.
CHICAGO, ILL.

Jobs Are Steady

AND
Wages Tops

MUST BE EXPERIENCED
WOOD FINISHERS
MATCHERS
SPRAYERS
RUBBERS
PATCHERS

W. W. Kimball Co.
2611 South California Ave.

EXPERIENCED
ENGINE and TURRET LATHE OPERATORS

BRAD FOOTE
GEAR WORKS, INC.
1309 S. Cicero Ave.

STEADY JOBS
GENERAL FACTORY

LABORERS

40-HOUR WEEK

SINCLAIR &

VALENTINE CO.

4101 S. PULASKI RD.